

přednesl Karel Pavelka a poté jsme s Danou Bartošovou diskutovali nad ožehavým tématem – ochraně šelem v CHKO Beskydy. Po večeři jsme odpočinkově pocestovali po Kamerunu a Altaji.

Druhý den (14. IX. 2017) byl věnován celodenní terénní exkurzi po chráněných i dosud nechráněných územích Valašska. Počasí nám přálo a tak jsme se mohli vydat na vybrané nejcennější luční a lesní biotopy Valašska. Celý den nás vozil historický autobus Škoda RTO z Prvního Valašského motomuzea, což účastníci přivítali s nadšením a jen ranní odjezd se kvůli fotografování zpozdil téměř o půl hodiny, ale nikomu to nevadilo. Jako ochotný průvodce krajinou se k nám přidal vedoucí místní základní organizace ČSOP Orchidea, pan Jiří Pavelka. Začali jsme přesunem autobusem do Huslenek a výstupem do PR Losový s typickou valašskou pastevní krajinou. Zde jsme i přes začátek podzimu našli a fotografovali typické zástupce valašské fauny – hojné saranče vrzavé (*Psophus stridulus*), ubývající cvrčky polní (*Gryllus campestris*) či kudlanku nábožnou (*Mantis religiosa*), která se na Valašsko rozšířila teprve nedávno a rychle zdomácněla a obsadila teplé stráně i ve vyšších nadmořských výškách. Rovněž jsme našli lapací sítě – punčochy velmi zajímavého pavouka sklípkánka černého (*Atypus piceus*). Za krásného teplého a slunečného počasí jsme potkali ještě 16 druhů denních motýlů, nejzajímavějším byl modrásek jetelový (*Polyommatus bellargus*). Následovaly přesuny autobusem do dvou nejvýznamnějších jedlobukových přírodních lesů na Valašsku. Nejprve jsme jeli do Velkých Karlovic, kde nás čekal pracovník CHKO Ing. Pavel Popelář s komentovanou prohlídkou NPR Razula. Následoval přesun na Bumbálku s komentovanou prohlídkou NPR Salajka. Zde jsme potkali několik významných druhů brouků pro Beskydy, např. celoevropsky chráněného střevlíka hrboletého (*Carabus variolosus*).

Po večeři proběhly v přednáškovém sále chaty Cáb poslední dvě naplánované cestovatelské přednášky Honzy Husáka o Špicberkách a Dušana Trávníčka o výsledcích několikaletého bádání spolku Zoogeos v Albánii.

Závěrečný den semináře (15. IX.) se podle zájmu účastníci rozdělili. Část samostatně navštívila nedaleké Cábské jezírko – malé jezírko přirozeně vzniklé na místě půdního sesuvu, druhá část účastníků se pod vedením Lukáše Spitzera z hostitelského muzea zúčastnila exkurze po mlžném a upršeném hřebeni Vsetínských vrchů s tušenými výhledy na Javorníky a blízký hřeben Radhoště, kde nás potěšila přelétající rodinka krkavců velkých (*Corvus corax*). Odpoledne se pak již účastníci semináře rozjeli do svých domovů. Zasedání Zoologické komise AMG bylo stejně jako v předešlých ročnících zdrojem inspirace, nových informací z oboru a setkáním skvělých lidí podobné profese.

LUKÁŠ SPITZER¹, JAN HUSÁK¹ A JIŘÍ ŠEBESTIÁN²

¹ Muzeum regionu Valašsko, Horní náměstí 2, CZ-755 01 Vsetín, Česká republika

² Prácheňské muzeum v Písku, Velké náměstí 114, CZ-397 24 Písek, Česká republika

Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2017

Sítové mapování cévnatých rostlin probíhalo na Vsetínsku již pátou vegetační sezónu. Sběr botanických dat na území vsetínského okresu, přesněji pouze na území ležícím mimo Chráněnou krajinnou oblast Beskydy, navazoval na pilotní část, která proběhla v roce 2013 (TKÁČIKOVÁ et al. 2013) a na výsledky z let následujících 2014, 2015 a 2016 (TKÁČIKOVÁ et al. 2014, TKÁČIKOVÁ 2015a, 2016) s využitím metodiky použité během sítového mapování cévnatých rostlin na území CHKO Beskydy (POPELÁŘOVÁ et al. 2011). Základním cílem mapování bylo zjištění přítomnosti všech druhů

Obr. 1: Aktuální přehled vymapovaných čtverců síťového mapování okresu Vsetín mimo CHKO Beskydy.

Fig. 1: Current overview of grid cells of the floristic mapping project in the Vsetín district outside of the PLA Beskydy.

cévnatých rostlin v jednotlivých mapovacích polích (Obr. 1) ve vybraném území. Pozorované rostliny se zaznamenávaly do tzv. škrtačích formulářů. V roce 2017 mapování probíhalo v devíti mapovacích čtvercích zvolených tak, aby co nejlépe zachycovaly druhovou diverzitu květeny. Výběr byl cílen na průzkum čtverců mezi městy Valašské Meziříčí a Zubří, kde byl předpoklad hojnějšího výskytu jednak teplomilných druhů, ale také druhů horských a podhorských splavovaných podél Vsetínské a Rožnovské Bečvy do nižších poloh. Čtverce pokrývaly území ležící ve třech fytochoriolech zasahujících na území vsetínského okresu – 76a. Moravská brázda vlastní, 80a. Vsetínská kotlina, 80b. Veřovické vrchy (fytochorion 80. Střední Pobečví se dělí na podokresy 80a. a 80b.) a 81. Hostýnské vrchy.

Celkem bylo zaznamenáno 3494 údajů o výskytu cévnatých rostlin. Podle aktuálního červeného seznamu (GRULICH 2012) se tyto údaje týkají i 50 ohrožených či vzácnějších taxonů cévnatých rostlin (TKÁČIKOVÁ 2017).

Z fytogeograficky významných druhů byly potvrzeny (popř. nalezeny na nových lokalitách) druhy s širší vazbou na Karpaty – *Dentaria glandulosa* a *Scilla kladnii*. Další skupina je tvořena druhy

rozmanitého rozšíření, které jsou v ČR převážně vázané na karpatskou oblast, jsou to *Carex pilosa*, *Carex pendula*, *Euphorbia amygdaloides*, *Isopyrum thalictroides* aj. Výrazná je také skupina zástupců vstavačovitých (*Cephalanthera longifolia*, *Dactylorhiza fuchsii*, *D. majalis*, *Epipactis helleborine*, *E. palustris*, *E. purpurata*, *Listera ovata*, *Orchis mascula* a *Platanthera bifolia*) a skupina teplomilných a suchomilných druhů rostlin (*Dianthus armeria*, *Cerinthe minor*, *Melampyrum arvense*). Další výraznou skupinu tvoří druhy lesní, vázané na zachovalé listnaté lesy (*Aconitum lycoctonum*, *Aquilegia vulgaris*, *Arum cylindraceum*, *Cerastium lucorum*, *Corydalis solida*, *Lilium martagon*, *Stachys alpina*) a jedlobučiny (*Dentaria enneaphyllos*, *Dentaria glandulosa* a *Veronica montana*). Zajímavá je i skupina vzácnějších plevelů (*Aphanes arvensis*) a druhů šířících se podél železnic, respektive využívající volnou ekologickou niku (*Equisetum ramosissimum*, *Saxifraga tridactylites*). Zaznamenány byly i druhy horské a podhorské splavované podél Vsetínské a Rožnovské Bečvy do nižších poloh (*Lunaria rediviva*, *Veratrum album* subsp. *lobelianum*).

Za nejvýznamnější nálezy v roce 2017 je možné považovat nové lokality vrby lýkovec (*Salix daphnoides*) v břehových porostech Rožnovské Bečvy. V blízkosti nálezu (již na území CHKO Beskydy) byl tento druh nalezen během exkurze Moravskoslezské pobočky ČBS v roce (BRANDOVÁ & VAŠUT 2015). Dalším významným nálezem bylo potvrzení lokality zeměžluče spanilá (*Centaurium pulchellum*) v areálu cihelny v Hrachovci (PŘIKRYL et al. 2016). Zeměžluč spanilá je pionýrský druh obnažených, minerálně bohatých až zasolených půd, zpravidla s pouze dočasným výskytem na lokalitě (ČVANČARA et al. 2000). Přestože existuje z fytochorionu Vsetínská kotlina několik historických údajů, např. Vsetín (TKÁČIKOVÁ 2015b), Valašské Meziříčí – Hrachovec (ŘÍČAN 1936), v posledních letech byla zeměžluč spanilá nelezena pouze v roce 2012 v Zubří, následující rok lokalita zanikla (TKÁČIKOVÁ 2014). Obdobné ekologické nároky má i druh jetel jahodnatý (*Trifolium fragiferum*), který měl na Vsetínsku pouze historické lokality a z posledních let nebyl udáván. Také u tohoto druhu byla úspěšně ověřena lokalita v areálu cihelny v Hrachovci (PŘIKRYL et al. 2016).

Sítové mapování cévnatých rostlin je víceletý projekt. V roce 2017 po pětiletém trvání projektu byla prozkoumána polovina (48) ze všech mapovacích čtverců zasahujících na území okresu Vsetín mimo CHKO (96) a projekt bude pokračovat i v dalších letech. V průběhu mapování funguje informační webová stránka (www.mapovaniivs.cz), kde jsou průběžně zveřejňovány aktuality k projektu. Potenciální noví mapovatelé zde o sítovém mapování naleznou také všechny základní informace pro případ, že by se do něj chtěli aktivně zapojit. Nalezené druhy jsou postupně zapisovány do nálezové databáze Moravskoslezské pobočky ČBS (www.nalezovka.cz). Sítové mapování je realizováno zapsaným spolkem Rosička, pod záštitou Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti.

LITERATURA

- BRANDOVÁ B. & VAŠUT R. J. (2015): Exkurze „Za vrabami ve středním Pobečví a v Moravskoslezských Beskydách“. *Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS* 4: 22–24.
- ČVANČARA A., KIRSCHNEROVÁ L. & KIRSCHNEROVÁ L. (2000): *Centaurium HILL* – In: Slavík B. (ed.): *Květena České republiky* 6. Academia, Praha, 73–78.
- GRULICH V. (2012): Red List of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition. *Preslia*, 84: 631–645.
- KOUTECKÝ P., POPELÁŘOVÁ M., LUSTYK P., DANČÁK M., TKÁČIKOVÁ J. & HLISNIKOVSKÝ D. (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). *Zprávy České botanické společnosti*, 44, Příl. 2009/1: 1–106.
- POPELÁŘOVÁ M., HLISNIKOVSKÝ D., KOUTECKÝ P., DANČÁK M., TKÁČIKOVÁ J., VAŠUT R. J., VYMAZALOVÁ M., DVORSKÝ M., LUSTYK P. & OHRYZKOVÁ L. (2011): Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009). *Zprávy České botanické společnosti*, 46: 277–359.
- PŘIKRYL I. a kol (2016): Možnosti přírodě blízkých způsobů obnovy na území po těžbě nerostných surovin. *Soubor komentovaných odborných map dokumentující výskyt organismů na vybraných těžebních územích*. Ms., 156 pp. [Depon. in: ENKI o.p.s. Třeboň]
- ŘÍČAN G. (1936): Květena okresu Vsetínského a Valašskomeziříčského. Ms., 79 pp. [Depon. in: Muzeum regionu Valašsko]

- TKÁČIKOVÁ J. (2014): *Centaurium pulchellum* (Sw.) Druce In: Hadinec J. & Lustyk P. (eds), *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. XII., *Zprávy České botanické společnosti*, 49: 100–101.
- TKÁČIKOVÁ J. (2015a): *Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2015*. Ms., 45 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín]
- TKÁČIKOVÁ J. (2016): *Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2016*. Ms., 40 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín]
- TKÁČIKOVÁ J. (2017): *Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2017*. Ms., 49 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín]
- TKÁČIKOVÁ J. (ed.) (2015b): *Rukopisy vsetínského botanika Jana Bubely. Sborník Muzejní společnosti ve Valašském Meziříčí*, 20: 1–368.
- TKÁČIKOVÁ J., DANČÁK M. & FAJMON K. (eds) (2015): *Výsledky floristického minikurzu Moravskoslezské pobočky ČBS Horní Lideč (13.–15. června 2014). Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS*, 3, Příl. 2 (2015): 1–48.
- TKÁČIKOVÁ J., DANČÁK M., HLISNIKOVSKÝ D. & HLAVATÁ J. (2014): *Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2014*. Ms., 17 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín]
- TKÁČIKOVÁ J., DANČÁK M., KOCIÁN P. & HLISNIKOVSKÝ D. (2013): *Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín*. Ms., 14 pp. [Depon in: Muzeum regionu Valašsko, Valašské Meziříčí]

JANA TKÁČIKOVÁ

Rosička z. s., Jarcová 102, CZ-756 24 Bystřička, e-mail: janatkacikova@seznam.cz